

PROGRAMA

Investigació, Desenvolupament i Innovació del Currículum

Grau de Pedagogia

Curs 2015-2016

3r Curs

Grup PA

Professora: Davinia Palomares Montero

1. DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de la assignatura:	Investigació, Desenvolupament i Innovació del Currículum
Caràcter:	Obligatòria
Titulació:	Grau de Pedagogia
Curs i Aula	3r, Aulari III – A23
Departament:	Didàctica y Organització Escolar
Nombre de crèdits ECTS:	6
Unitat temporal:	2n Quadrimestre
Professora responsable:	Davinia Palomares Montero
Correu electrònic:	Davinia.Palomares@uv.es
Horari d'atenció:	Dijous i Divendres 11.00h a 12.30h

2. INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

Aquesta assignatura és obligatòria del Grau de Pedagogia i s'articula al voltant de l'estudi dels aspectes i dimensions del currículum en el sistema educatiu espanyol.

Tractarem d'aproximar-nos al estudi i comprensió del currículum des d'un posicionament viu. La experiència educativa és un procés viu, que canvia, que fem, pensem, elaborem en relació amb els i les altres. Per això, hem d'obrir la nostra mirada per a centrar-nos en els processos d'elaboració del currículum -disseny-, però també al posterior procés de desenvolupament que ocorre junt amb altres en la quotidianitat dels centres educatius. A més a més, es busca aprofundir en la innovació curricular com a ferramenta de canvi i de millora educativa.

S'abordaran els marcs teòrics que aposten al coneixement de les concepcions i perspectives del currículum, teories i models de disseny. Tanmateix es tractaran tant els àmbits com els agents que intervenen en qualsevol procés curricular i es presentaran els models de canvi curricular i les estratègies d'innovació didàctica, així com les diferents teories al voltant del disseny i execució dels programes curriculars.

L'accés al coneixement proposat afavorirà la intervenció dels i les estudiants com agents crítics en el disseny, desenvolupament i innovació curricular. El seu estudi requerirà una mirada reflexiva des de la política curricular a les pràctiques del professorat en els centres.

3. COMPETÈNCIES

COMPETÈNCIES BÀSIQUES	
B1	Aplicar els coneixements de la matèria a l'àmbit professional
B2	Tindre la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants per emetre judicis pedagògics que inclouen una reflexió sobre qüestions d'índole social, científica o ètica.
B3	Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions de l'àmbit professional a un públic tant especialitzat com no especialitzat

COMPETÈNCIES GENERALS	
Competència G 1	Capacitat d'anàlisi i síntesi
Competència G 2	Capacitat d'organització i planificació
Competència G 3	Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València
Competència G 4	Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i context professional
Competència G 6	Capacitat de gestió de la informació
Competència G 7	Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions
Competència G 9	Capacitat de treballar en equips multi i interdisciplinaris
Competència G 10	Capacitat per integrar-se i comunicar-se amb experts d'altres àrees i en distints contextos
Competència G 19	Capacitat per realitzar investigació educativa en diferents contextos

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	
Competència E 2	Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives
Competència E 3	Conèixer i comprendre els processos d'ensenyament aprenentatge i la seua incidència en la formació i desenvolupament integral de les persones i les comunitats.
Competència E 4	Dissenyar plans, programes, projectes, accions i recursos educatius en diferents contextos.
Competència E 10	Conèixer els principis i fonaments de l'atenció a la diversitat en educació i desenvolupar i coordinar intervencions educatives amb persones o grups amb necessitats educatives especials, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació (gènere, opció sexual, classe, ètnia, edat, religió o discapacitat).
Competència E 12	Conèixer i comprendre els Sistemes Educatius i formatius actuals en el context internacional
Competència E 14	Conèixer i analitzar les polítiques educatives, el seu desenvolupament legislatiu i la seua incidència en les reformes educatives

4. OBJECTIUS GENERALS

- 1) Conèixer els passos necessaris per dissenyar i desenvolupar accions educatives.
- 2) Conèixer i valorar els diferents models i paradigmes del currículum i el seu sentit per la pràctica docent.
- 3) Fomentar que els i les estudiants adquireixen les ferramentes conceptuals i metodològiques necessàries per analitzar els processos d'ensenyança aprenentatge i el seu desenvolupament.
- 4) Potenciar la capacitat crítica de l'alumnat en relació a l'anàlisi dels contextos socials, polítics, econòmics i culturals.
- 5) Conèixer els diferents models d'innovació curricular i les millores que aporten a la tasca educativa.

5. CONTINGUTS

- **BLOC 1. CONCEPTUALITZACIÓ DEL CURRÍCULUM.**
 1. La planificació del Currículum com instrument de regulació de la practica de l'ensenyament.
 2. Models i Teories curriculars: diferents enfocaments, distintes intencions.
- **BLOC 2. LES PRÀCTIQUES DOMINANTS DE L'ENSENYAMENT**
 3. La flexibilitat del currículum: responsabilitats i nivells de participació.
 4. El invisible i el manifest: el currículum ocult.
 5. Materials curriculars, més que un recurs per a l'ensenyament.
- **BLOC 3. INNOVACIÓ I INVESTIGACIÓ DEL CURRÍCULUM.**
 6. Canvis curriculars i models d'innovació. Conceptes bàsics associats a la innovació educativa.
 7. Pràctiques innovadores d'ensenyament. Individuals i en Grup.

6. ACTIVITATS FORMATIVES I METODOLÒGIQUES PER A L'ENSENYAMENT I EL APRENTATGE.

Tenint en compte les competències, els objectius d'aprenentatge i els continguts s'utilitzarà diversos mètodes: metodologia expositiva, treball cooperatiu, discussió en grup, comentari de textos, activitats practiques i d'aplicació individual i en grups, etc. S'utilitzarà una metodologia participativa y dinàmica amb la finalitat de promoure la implicació i la participació de les i els estudiants en les classes, incloent explicacions del professorat per clarificar els pressupostos teòrics. Utilitzarem el debat i es desenvoluparan treballs pràctics, exposicions i projectes de diversa índole relacionats amb la professió docent i amb la temàtica de l'assignatura.

Activitats formatives	Metodologia	Hores
Classes presencials teòriques i pràctiques	Es treballaran els continguts de l'assignatura, es debatrán i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents: classes magistrals, seminaris, tallers, exposicions, aprenentatge basat en problemes, aprenentatge cooperatiu, anàlisi de bones pràctiques, etc.	90
Activitats no presencials Estudi i treball autònom	- Estudi i preparació dels continguts. - Elaboració de tasques i treballs individuals i de grup. - Elaboració de documents. - Estudi i preparació de proves orals i/o escrites.	40
Tutories	Període formatiu realitzat pel professorat amb els i les alumnes per revisar i discutir sobre materials i temes de les classes	20
Total		150

MODALITATS DE PARTICIPACIÓ:

- PRESENCIAL

Aquesta modalitat està dirigida a l'alumnat que pot assistir a classe de forma regular.

Per superar l'assignatura es deurà participar de forma implicada en el desenvolupament de les activitats proposades per la professora, realitzant i lliurant les tasques en la forma i el temps establert. Tasques com: activitats de classe i exposicions, pràctiques relatives als temes, activitats complementaries a la assignatura, examen final, tutories.

- NO PRESENCIAL

Aquesta modalitat està dirigida a l'alumnat que no pot assistir a classe de forma regular.

Per superar l'assignatura s'haurà de preparar el material sobre la base de la bibliografia facilitada. Es disposarà del suport i seguiment de la professora mitjançant la utilització de les tutories.

7. SISTEMES D'AVALUACIÓ DE L'APRENTATGE

L'avaluació s'efectuarà mitjançant diversos procediments, desenvolupats de forma contínua per entendre i orientar els processos d'aprenentatge. Es tindrà en compte l'assistència i participació en activitats pràctiques, tallers i seminaris, realització de treballs en grup i individuals. Els **criteris d'avaluació són:**

- Comprensió significativa dels coneixements més importants recollits en el programa.
- Aprofundir en l'anàlisi efectuat.
- Originalitat i implicació amb les idees que es plantegen.
- Fonament i rigor dels arguments exposats.
- Relació entre idees: comparacions contrastades, semblances, divergències...
- Crítica raonada.
- Claredat i ordre en l'exposició dels coneixements.
- Sentit unitari i relacional dels continguts.
- Ús dels elements de síntesi en les produccions escrites: índex, introducció, conclusions, gràfics, il·lustracions...
- Cura dels aspectes formals: presentació, ortografia, autors, paginat, cites, etc.
- Ús i treball de bibliografia adient.
- Participació activa, compromís e interès
- Compliment del plaus que es fixen durant l'assignatura per la entrega de treballs.

En funció de la modalitat de treball escollida l'avaluació serà:

- **PRESENCIAL.** Es basarà en els següents aspectes:

- Prova final: L'alumnat ha de realitzar un control final dels aprenentatges (teòrics i pràctics). Es realitzarà en la data oficial. S'haurà de mostrar que s'han assolit els coneixements suficients relatius al contingut del programa: **40%**
- Dossier de pràctiques: lliurament de dossier de pràctiques. Es valorarà correcció de l'exercici, abast de les respostes, reflexió, cura de l'estil: **25%**
- Activitats d'aula (participació efectiva): Al llarg de les sessions, es desenvoluparan diferents activitats de recerca a l'aula, de compartir treballs i participar en dinàmiques de classe. Aquest treball serà avaluat com procés d'aprenentatge: **25%**
- Activitat complementaria: L'alumnat haurà de participar en activitats complementaries desenvolupades en la Facultat o externes. La Facultat desenvolupa nombroses activitats en les quals es pot participar activament o a les quals es pot assistir. Exemple: SAME, jornades, cursos, congressos, etc. Per una banda, s'ha d'acreditar l'assistència d'alguna forma (certificat d'assistència si hi ha, o fent fotografia alencontre, etc.). I per altra, fer un treball reflexiu (de descripció i comentari) sobre l'activitat (en què consisteix, què has après, quina relació té en l'assignatura, etc.). **10%**

- **NO PRESENCIAL.** Es basarà en els següents aspectes:

- Lectura del llibre proposat per la professora. Elaboració d'una recensió crítica (resum del llibre, extracte de tres paràgrafs i opinió personal sobre ells, relació del llibre amb teoria vista en classe i comentari crític del llibre). **20%**
- Prova d'avaluació sobre els continguts del programa. **80%**

8. CALENDARI ORIENTATIU DE LA MATÈRIA

El calendari és una eina de treball i com a tal pot ser modificat en funció de la marxa del curs.

SETMANA	CONTINGUT	TASQUES d'AULA ⁱ	LLIURA TASQUES*
4 i 5 de febrer	NO HI HA CLASSE. TREBALL AUTÒNOM DE LECTURA		
11 i 12 de febrer	Presentació i Tema 1	Puzle Aronson	
18 i 19 de febrer	Tema 1	LOMCE	
25 i 26 de febrer	Tema 2	Enfocaments curriculars	Dossier Pràctiques Bloc I
3 i 4 de març	Tema 3	Recerca	
10 i 11 de març	Tema 3		
7 i 8 d'abril	Tema 4	Teoria de la Reproducció	
14 i 15 d'abril	Tema 5	Reflexió tertúlia dialògica	
21 i 22 d'abril	Tema 5		Dossier Pràctiques Bloc II
28 i 29 d'abril	Revisió tasques		
5 i 6 de maig	Tema 6		
12 i 13 de maig	Tema 6	Joc de rols	
19 i 20 de maig	Tema 7	Recerca	Dossier Pràctiques Bloc III

ⁱ Les tasques d'aula (que corresponen al bloc d'avaluació "d'Activitats d'aula (participació efectiva)" seran entregades a mesura que es desenvolupen, facilitant un dies per a la revisió i edició de les respostes.

* Les dates per entregar els Dossiers de Pràctiques seran comunicades en temps suficient, tenint en compte, en tot cas, que serà el diumenge més pròxim al dia de finalització de l'últim tema que compona el bloc de continguts. L'entrega es realitzarà per l'aula virtual.

9. BIBLIOGRAFIA

- ALVAREZ MENDEZ, J. M. (2000): *Didáctica, currículum y evaluación*. Madrid, Miño y Dávila.
- ANGULO, J y BLANCO, N. (2000): *Teoría y desarrollo del currículum*. Málaga, Aljibe.
- APPLE, M. W. (1986), *Ideología y currículum* . Madrid. Akal.
- BEANE, J. A (2005) *La integración del currículum*. Madrid. Morata.
- BELTRÁN, F. y SAN MARTÍN, A. (2000): *Diseñar la coherencia escolar: bases para el proyecto educativo*. Madrid, Morata.
- CARBONELL, J. (2001): *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid, Morata
- CARBONELL, J. (2015) *Pedagogías del siglo XXI. Alternativas para la innovación educativa*. Barcelona. Octaedro
- CONTRERAS, J, (1991), *Enseñanza, currículum y profesorado* . Madrid. Akal.
- Cuadernos de pedagogía (2007) *Escuelas que se reinventan a sí mismas*. Núm 368
- ELLIOT, J. (1990): *La investigación-acción en educación*. Madrid, Morata
- ESCUDERO, J.M. (Ed) (1999): *Diseño, desarrollo e innovación del currículum*. Madrid, Síntesis.
- HARGREAVES, A. y otros (2001): *Aprender a cambiar. La enseñanza más allá de las materias y de los niveles*, Barcelona, Octaedro.
- GIMENO, J. [Comp.] (2010): *Saberes e incertidumbres sobre el currículum*. Madrid, Morata.
- GIMENO SACRISTÁN, J. (1988), *El currículum, una reflexión sobre la práctica*. Madrid. Morata.
- LUNDGREN, U. P. (1992). *Teoría del currículum y escolarización*. Madrid. Morata.
- MARTÍNEZ BONAFÉ, J. (1989a): *Renovación pedagógica y emancipación profesional*. Valencia, Servei de Publicacions de la Universitat de València.
- ---- J. (1998): "Materiales curriculares y cambio educativo. Siete cuestiones abiertas y una propuesta de urgencia" en *Trabajar en la escuela. Profesorado y reformas en el umbral del siglo XXI*. Madrid, Miño y Dávila, pp. 121-140.
- MARTINEZ BONAFÉ, J. (2002) *Políticas del libro de texto escolar* . Madrid. Morata
- PERRENOUD, P. (2006) *El oficio del alumno y el sentido del trabajo escolar*. Barcelona. Editorial Popular.
- SALINAS, D. (1990): ¿Qué hago el lunes? Los profesores y la Planificación de la enseñanza. *Cuadernos de Pedagogía*, Vol. 184.

- STENHOUSE, L. (1984): *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid, Morata.
- VAN MANEN, M. (2010) *El tono en la enseñanza. El lenguaje de la pedagogía*. Barcelona. Paidós.